

Procedura przeprowadzania grupowej profilaktyki fluorkowej wśród uczniów klas I-VI Szkoły Podstawowej

Próchnica zębów i choroby przyzębia jest najczęściej występującym problemem zdrowotnym wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Wieloletnie badania udowodniły wysoką skuteczność fluorków w profilaktyce próchnicy. Udowodniono, że regularne nadzorowane szczotkowanie zębów preparatami fluoru zmniejsza częstotliwość występowania próchnicy o 30%.

1. Podstawą prawną do przeprowadzenia grupowej profilaktyki fluorkowej jest Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 22 grudnia 2004 r. w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz.U.04.282.2814 z późniejszymi zmianami).
2. Świadczenie realizowane jest w szkole znajdującej się na obszarze, gdzie poziom fluorków w wodzie pitnej nie przekracza wartości 1 mg/l. Stan faktyczny zawartości fluorków w wodzie pitnej uprzednio potwierdza Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna (przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego). Uzyskanie informacji jest zadaniem szkoły.
3. Grupowa profilaktyka fluorkowa (fluoryzacja) jest wykonywana wśród uczniów klas I–VI i polega na szczotkowaniu zębów w obecności pielęgniarki lub higienistki szkolnej przy użyciu szczotek oraz preparatów fluorkowych. Nadzorowane szczotkowanie zębów odbywa się 6 razy w roku w odstępach 6-tygodniowych.
4. Na udział uczniów we fluoryzacji muszą uprzednio wyrazić pisemną zgodę rodzice lub opiekunowie prawni. Świadczenie będzie prowadzone u uczniów, u których Rodzice wyrażą zgodę na cały okres kształcenia w klasach I-VI. W przypadku zmiany decyzji należy przekazać pisemną informację wychowawcy klasy. Egzekwowanie uzyskania zgody jest zadaniem szkoły. Wzór zgody stanowi załącznik do opracowanej procedury.
5. Grupową profilaktykę fluorkową nad uczniami planuje, realizuje i nadzoruje pielęgniarka lub higienistka szkolna. Pielęgniarka szkolna powinna posiadać: prawo wykonywania zawodu, tytuł zawodowy magistra pielęgniarstwa lub tytuł specjalisty w dziedzinie środowiska nauczania i wychowania lub ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania lub tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego bądź pediatrycznego zdobyty po ukończeniu szkolenia specjalistycznego po dniu 23 sierpnia 2015 r. lub odbywa szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego lub pediatrycznego, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo jest zatrudniona przez podmiot, który podpisał umowę z NFZ o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, realizujący opiekę nad uczniami w szkołach. Dodatkowo NFZ dopuszcza do pracy na stanowisku pielęgniarki szkolnej: pielęgniarkę ze specjalizacją w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, pediatrycznego (uzyskanego przed 23 sierpnia 2015 r.), położną, która ukończyła kurs kwalifikacyjny dla pielęgniarek w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania lub równoważny. W szkole opiekę nad uczniem może świadczyć także higienistka szkolna, która posiada pięcioletni staż pracy w środowisku nauczania i wychowania, z którą NFZ zdrowia zawarł umowę lub wykonuje pracę u świadczeniodawcy, który posiada umowę z NFZ na realizację świadczeń opieki zdrowotnej.
6. Ważne jest odpowiednie zorganizowanie i nadzorowanie przebiegu szczotkowania zębów. Pielęgniarka lub higienistka szkolna po otrzymaniu zgody od rodziców na udział uczniów w szczotkowaniu powinna wyznaczyć dzień i godzinę fluoryzacji w porozumieniu z wychowawcą klasy. Zadaniem pielęgniarki lub higienistki szkolnej jest sporządzenie harmonogramu szczotkowania dla poszczególnych klas i przekazanie go dyrekcji szkoły.
7. W czasie przeprowadzania grupowej profilaktyki fluorkowej metodą nadzorowanego szczotkowania, łazienka powinna być wyłączona z dostępu dla innych uczniów.
8. Zaleca się, aby fluoryzacja była prowadzona w czasie trwania lekcji dydaktycznej (nie podczas przerw), aby nie zakłócać dostępności do urządzeń higieniczno-sanitarnych dla innych uczniów.

9. Przed rozpoczęciem fluoryzacji pomieszczenie higieniczno-sanitarne powinno być sprzątnięte, a urządzenie higieniczno-sanitarne zdezynfekowane.
10. Przed rozpoczęciem fluoryzacji uczniowie powinni umyć ręce wodą z mydłem, a następnie osuszyć papierowym ręcznikiem.
11. W łazience podczas fluoryzacji powinien znajdować się pojemnik na odpady komunalne, w miarę możliwości otwierany za pomocą przycisku pedałowego, gabarytowo uwzględniający przewidywaną ilość wytworzonych odpadów (jednorazowe szczoteczki, jednorazowe papierowe ręczniki).
12. W czasie szczotkowania zębów w łazience może przebywać taka liczba uczniów, aby każdy z nich miał dostęp do umywalki. W jednej grupie podczas szczotkowania powinno uczestniczyć nie więcej niż 10–15 uczniów, natomiast z jednej umywalki mogą korzystać 2–3 osoby. W przypadku niedostatecznej liczby umywarek używanie jednorazowych kubeczków do wypływania śliny przez uczniów podczas szczotkowania (utyliczowane są jak materiał zakaźny).
13. Pielęgniarka lub higienistka szkolna powinna czuwać nad prawidłowością i bezpieczeństwem wykonania fluoryzacji, odpowiednim czasem trwania oraz techniką szczotkowania (metoda ruchów okrężnych zalecana dla młodszych dzieci lub metoda obrotowa przeznaczona dla dzieci starszych). Instruktaż szczotkowania przeprowadza pielęgniarka.
14. Uczniowie powinni używać do szczotkowania (fluoryzacji) zębów:
 - a. szczoteczek jednorazowych, które po użyciu należy niezwłocznie wyrzucić do pojemnika na odpady komunalne znajdującego się w łazience, za przygotowanie szczoteczek osobistych odpowiada szkoła.
 - b. osobistych szczoteczek wielokrotnego użytku, które są przechowywane przez ucznia w szczelnie zamkniętym pojemniku, a w domu są wyparzane w temperaturze co najmniej 60°C, za przygotowanie szczoteczek odpowiadają rodzice/opiekunowie. W przypadku, gdy uczeń z przyczyn losowych nie będzie posiadał własnej szczoteczki, fluoryzacja będzie przeprowadzona przy użyciu szczoteczki jednorazowej.
15. Do fluoryzacji używane są preparaty fluorkowe o stężeniu 1–2%, które są nakładane bezpośrednio na szczoteczkę. Mogą mieć postać żeli fluorkowych (dawka – 1 cm), na pojedyncze szczotkowanie używa się od 0,5 g do 1 g żelu (0,5 g odpowiada 6,25 mg fluorku) lub płynu (0,5–1% fluorek sodu), stosuje się 6–9 kropli.
16. Czas szczotkowania trwa 2–3 min. Należy przekazać uczniom, aby starali się nie połykać preparatu, a po zakończeniu fluoryzacji wypłuc jego nadmiar. Należy powiadomić uczniów, że po zakończeniu szczotkowania przez około 30 min nie należy płukać jamy ustnej oraz spożywać pokarmów i przyjmować płynów. Należy pamiętać o wyptukaniu i osuszeniu szczoteczek osobistych.
17. Osoba sprzątająca, po każdej zakończonej sesji szczotkowania zębów, pomiędzy poszczególnymi grupami uczniów, powinna przeprowadzić sprzątnięcie łazienki.
18. Po zakończeniu czynności należy odnotować uczestnictwo ucznia w fluoryzacji w dokumentacji prowadzonej przez pielęgniarkę lub higienistkę szkolną (listy klasowe). W przypadku nieobecności ucznia zadeklarowanego do szczotkowania w dniu fluoryzacji można je przeprowadzić w terminie do 1 tygodnia.
19. Procedura została opracowana na podstawie poniższych aktów prawnych, wytycznych i podręczników:
 - a. Ustawa z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz.U. z 2019 r. poz. 1078)
 - b. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lipca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o systemie oświaty (Dz.U. z 2019 r. poz. 1481).
 - c. Zalecenia organizacyjne Ministerstwa Zdrowia dotyczące prowadzenia grupowej profilaktyki fluorkowej metodą nadzorowanego szczotkowania w szkołach podstawowych
 - d. Pietrzak M. Knoff B. Kryczka T.: Pielęgniarstwo w Podstawowej Opiece Zdrowotnej. PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2021.

- e. Ostreǵa W. Oblacińska A., Korzycka M.: Standardy i postępowanie pielęgniarki szkolnej. Podręcznik dla pielęgniarek i higienistek szkolnych. Wydanie II poprawione i rozszerzone. Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2020.
 - f. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2013 r. poz. 1248 z późn. zm.).
 - g. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 marca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą.
 - h. Zarządzenia Prezesa NFZ nr 177/2019/DSOZ w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.
- 20.** Procedura została opracowana przez następujący zespół:
- a. lek. Jacek Skup – lekarz, specjalista medycyny rodzinnej, kierownik Przychodni „Starówka” Filia nr 3 w Miedźnie,
 - b. Krystyna Gojska – pielęgniarka szkolna, Przychodnia „Starówka” Filia nr 3 w Miedźnie,
 - c. mgr Dorota Kuczyńska – dyrektor Szkoły Podstawowej im. T. Kościuszki w Miedźnie,

Nazwisko i imię dziecka: Klasa:.....

Szanowni Państwo, w trosce o zdrowie Państwa dziecka/podopiecznego zwracam się z prośbą o wyrażenie zgody na uczestnictwo Państwa dziecka/podopiecznego w programie grupowej profilaktyki fluorkowej. Próchnica zębów jest najczęściej występującym problemem zdrowotnym u dzieci i młodzieży szkolnej. Na podstawie wieloletnich badań wykazano, że regularnie nadzorowane szczotkowanie zębów przez kilka lat zmniejsza częstość występowania próchnicy zębów o 30%. Zabiegi te są również ważnym elementem edukacji zdrowotnej, gdyż umożliwiają uczniom nabycie umiejętności prawidłowego czyszczenia zębów. Grupowa profilaktyka fluorkowa należy do zadań pielęgniarstwa szkolnego, która wykonuje ją w klasach I-VI, 6 razy w roku, w odstępach co ok. 6 tygodni. Podstawa prawna: Rozp. MZ z dn. 22 grudnia 2004 r. w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz.U.04.282.2814 z późniejszymi zmianami).

Warto skonsultować swoją decyzję z lekarzem dentystą opiekującym się dzieckiem do tej pory!
Uwaga! W przypadku rezygnacji z udziału w programie fluoryzacji należy dostarczyć oświadczenie o rezygnacji na piśmie bezpośrednio do wychowawcy klasy.

Wyrażam zgodę / Nie wyrażam zgody na uczestnictwo mojego dziecka/podopiecznego w programie grupowej profilaktyki fluorkowej w czasie 6-letniego toku nauki w placówce. (skreślić niewłaściwe)

Czytelny podpis Rodzica/Opiekuna:

.....Data.....